

Agnès Martin-Lugand

Šťastní
a lidé čtou
a pijou kávu

motto román

motto

Agnès Martin-Lugand

Šťastní
a lidé čtou
a pijou kávu

Praha 2016

Copyright © Editions Michel Lafon, 2013
Published by arrangement with Literary Agency
„Agence de l'Est“.
Translation © Dana Melanová, 2016

ISBN 978-80-267-0576-5

Guillaumovi a Simonovi-Aderaw, mému životu

*Počítáme s tím, že ho po nějakém čase překonáme,
a domníváme se, že je nevhodné a dokonce škodlivé,
když si ho neprožijeme.*

(Sigmund Freud o smutku,
„Smutek a melancholie“,
V *Metapsychologii*)

~ 1 ~

„Prosím, mami!“

„Claro, řekla jsem ne.“

„Ale no tak, Diane. Puš' ji se mnou.“

„Coline, máš mě za debila? Jestli s tebou Clara pojede, budete se courat a vyrazíme na prázdniny s třídním zpožděním.“

„Tak pojed' s námi a dohlédneš na nás!“

„To určitě! Viděl jsi, co mám ještě práce?“

„O důvod víc, aby jela Clara se mnou, aspoň budeš mít klid.“

„Mami!“

„Tak jo. Padejte! A fofrem! Už vás tu nechci vidět.“

Vyrazili a ještě na schodišti halasili.

Dověděla jsem se, že blbli v autě i ve chvíli,

kdy do nich narazil kamion. Říkala jsem si, že aspoň umřeli se smíchem na rtech. Říkala jsem si, že jsem měla být s nimi.

Celý rok jsem si den co den opakovala, jak ráda bych byla mrtvá jako oni. Ale srdce mi pořád umíněně tlouklo. A udržovalo mě při životě. K mému největšímu neštěstí.

Válela jsem se na kanapi a upřeně pozorovala kotouče kouře z cigarety, když se otevřely dveře v předsíni. Félix nečekal, až ho pozvu, chodil ke mně sám. Vždycky nebo skoro vždycky přišel jen tak, bez ohlášení. Navštěvoval mě každý den. Proč jsem mu proboha nechala druhé klíče?

Lekla jsem se, když vešel, a popel z cigarety mi spadl na pyžamo. Sfoukla jsem ho na podlahu. Abych se nemusela koukat na to, jak mi tady uklízí – dělal to denně –, šla jsem do kuchyně doplnit si dávku kofeinu.

Když jsem se vrátila, nic se nezměnilo. Popelníky stále přetékal; prázdné talíře, krabice od přineseného jídla a lahve se pořád povalovaly na nízkém stolku. Félix seděl se zkrříženýma nohama a upíral na mě pohled. Jeho vážný výraz mě na zlomek vteřiny vyvedl z míry, ale ještě víc mě překvapilo jeho oblečení. Proč je v obleku? Kde nechal své věčné děravé džíny a přiléhavá trička?

„Kam ses tak vyparádil? Jdeš na svatbu nebo na pohřeb?“

„Kolik je hodin?“

„To není odpověď na moji otázku. Kašlu na to, kolik je hodin. Převlékl ses, abys klofnul nějakého zlatého hochu?“

„To bych radši. Jsou dvě hodiny, musíš se umýt a obléct. Nemůžeš se tam objevit v tomhle stavu.“

„Kam mám jít?“

„Pospěš si. Tvoji a Colinovi rodiče na nás budou čekat. Máme tam být za hodinu.“

Celým tělem mi proběhlo zachvění, ruce se mi roztráslly, cítila jsem, jak ve mně narůstá vztek.

„Nepřichází v úvahu, já na hřbitov nejdu. Slyšíš?“

„Kvůli nim,“ řekl jemně. „Pojď tam kvůli nim, dneska musíš, je to přesně rok, musíš tam být. Všichni tě podpoří.“

„Nechci, aby mě kdokoli podporoval. Odmítám zúčastnit se stupidního vzpomínkového obřadu. Myslíte si, že chci oslavovat jejich smrt?“

Hlas se mi zlomil a po tváři mi začaly stékat první slzy toho dne. Rozmazaně jsem viděla, jak se Félix zvedá a blíží se ke mně. Rozpřáhl náruč, objal mě a drtil mě na svém hrudním koši.

„Diane, pojď tam kvůli nim, prosím.“

Prudce jsem ho odstrčila.

„Řekla jsem ne! Jsi hluchý? A vypadni odtud!“
zaječela jsem, když se chtěl ke mně zase o krok přiblížit.

Utekla jsem do ložnice. Sice se mi třásly ruce, ale povedlo se mi zamknout na dva západy. Zády jsem se opírala o dveře a sesunula se na podlahu, nohy si přitiskla k hrudníku. V bytě se rozhostilo ticho, které přerušil jen Félixův povzdech.

„Zastavím se dneska večer.“

„Už tě nechci vidět.“

„Aspoň se umyj, jinak tě strčím pod sprchu sám.“

Jeho kroky se vzdálily a bouchnutí dveří mě ubezpečilo, že konečně odešel.

Zůstala jsem sedět s hlavou na kolenou celé dlouhé minuty, než jsem se podívala na postel. Po čtyřech jsem se k ní namáhavě doplázila. Vylezla jsem nahoru a zabořila hlavu do polštáře. A jako vždycky v téhle pozici pátral můj nos po Colinově vůni. Už vyprchala, ale přesto jsem ještě nepřelékla postel. Chtěla jsem ho pořád cítit. Chtěla jsem zapomenout na pach špitálu, pach smrti, který mu pronikl do kůže, když jsem mu naposledy přitiskla hlavu na krk.

Chtěla jsem spát, ve spánku zapomenu.

~ ~ ~

Když jsem před rokem ve Félixově doprovodu dorazila do nemocnice, oznámili mi, že už je pozdě, že moje dcera zemřela v sanitce. Lékaři mi jen dopřáli čas, abych se vyzvracela, než mi sdělili, že Colinovi zbývají minuty, v lepším případě několik hodin. Jestli se s ním chci rozloučit, nesmím ztrácet čas. Chtěla jsem rvát, křičet jim do tváře, že mi lžou, ale nebyla jsem schopná. Spadla jsem přímo do zlého snu, chtěla jsem věřit tomu, že se z něj probudím. Ale ošetřovatelka nás zavedla na jednotku intenzivní péče, kde ležel Colin. Každé slovo, které jsme pronesli, každé gesto, co jsme udělali od chvíle, kdy jsem do té místnosti vstoupila, zůstane vryté v mé paměti. Colin ležel na posteli, připoutaný ke spoustě hlučných, pípajících přístrojů. Jeho tělo se skoro nehýbalo, obličej byl samá podlitina. Několik minut mě pohled na něj téměř paralyzoval. Félix šel se mnou a jen díky jeho přítomnosti jsem se nezhroutila. Colinova hlava se lehce pootočila mým směrem, jeho oči se zabodly do mých. Našel v sobě sílu naznačit úsměv. Ten úsměv mě k němu přitáhl. Přistoupila jsem k němu. Vzala jsem ho za ruku, sevřel mi ji.

„Měla bys být s Clarou,“ pronesl namáhavě.

„Coline, Clara je...“

„Clara je na operačním sále,“ přerušil mě Félix.

Zvedla jsem k němu hlavu. Usmál se na Colina a uhnul přede mnou pohledem. Bzučelo mi v uších, každý kousíček mého těla se roztrásl, pohled se mi zastřel. Colin mi tiskl ruku čím dál silněji. Dívala jsem se na něj, zatímco on poslouchal Félixě, který mu povídal o Clare a vysvětloval mu, že se z toho dostane. Tahle lež mě surově přivedla ke skutečnosti. Colin mi přerývaným hlasem řekl, že kamion neviděl, že si zpíval s Clarou. Nebyla jsem schopna slova. Naklonila jsem se k němu, rukou jsem mu vjela do vlasů a pohladila ho po čele. Jeho obličej se ke mně znovu obrátil. Slzy mi tekly proudem, už se mi začínal ztrácet, zajíkala jsem se. Zvedl ruku a položil mi ji na tvář.

„Ššš, láska,“ řekl, „uklidni se, slyšela jsi Félixě, Clara tě bude potřebovat.“

Nedokázala jsem uniknout jeho pohledu plnému naděje pro naši dceru.

„Ale co ty?“ podařilo se mi vyhláskovat.

„Na ní teď záleží,“ řekl a osušil mi slzu na tváři.

Vzlykala jsem stále víc, opřela jsem si obličej o jeho dosud teplou dlaň. Byl ještě tady. Ještě. Přimkla jsem se k tomu ještě.

„Coline, nemůžu tě ztratit,“ zašeptala jsem.

„Nejsi sama, máš Claru a Félix se o vás postará.“

Zavrtěla jsem hlavou a neodvažovala jsem se na něj podívat.

„Lásko, všechno dobře dopadne, musíš být odvázná kvůli naší dceři...“

Jeho hlas najednou zeslábl, zpanikařila jsem a zvedla hlavu. Vypadal velmi unaveně. Vyčerpal své poslední síly kvůli mně, jako vždycky. Přitiskla jsem se k němu, abych ho políbila, a on odpověděl s tou troškou života, jenž v něm zůstal. Natáhla jsem se vedle něj, pomohla jsem mu, aby si na mne položil hlavu. Dokud je v mé náruči, nemůže mě opustit. Colin naposledy zašeptal, že mě miluje, měla jsem akorát tak čas odpovědět mu, než klidně usnul. Zůstala jsem u něj celé hodiny, tiskla ho k sobě, kolébala ho, líbala ho, čichala k němu. Mí rodiče se pokusili mě od něj odtáhnout, řvala jsem. Colinovi rodiče přišli navštívit syna, nedovolila jsem jim, aby se ho dotkli. Byl jenom můj. Díky Félixově trpělivosti jsem nakonec ustoupila. Dlouho mě neúnavně uklidňoval a pak mi připomněl, že bych se měla také rozloučit s Clarou. Moje dcera byla stále jedinou bytostí na této zemi, která mě mohla oddělit od Colina. Smrt na tom vůbec nic nezměnila. Křeč v rukách povolila, pustila jsem Colinovo tělo. Naposledy jsem položila své rty na jeho a odešla jsem.

Mlha mě zahalila na cestě, která mě vedla ke Claře. Zareagovala jsem až přede dveřmi.

„Ne,“ obrátila jsem se k Félixovi. „Já nemůžu.“

„Diane, musíš se na ni podívat.“

Nespustila jsem dveře z očí, couvla jsem o několik kroků a pak jsem překotně prchala po nemocničních chodbách. Odmítla jsem vidět svoji dceru mrtvou. Chtěla jsem si ponechat vzpomínku na její úsměv, na její světlé, propletené kudrny, které jí poletovaly kolem obličeje, na její oči perlící šibalstvím, dokonce i toho rána, když odešla se svým otcem.

Dneska ostatně jako celý rok vládlo v našem bytě ticho. Žádná hudba, žádný smích, žádné povídání bez konce.

Kroky mě automaticky vedly ke Clařině pokoji. Všechno v něm bylo růžové. Jakmile jsem se dověděla, že budeme mít holčičku, rozhodla jsem, že dětský pokoj vyzdobím výhradně touto barvou. Colin použil neuvěřitelnou spoustu manévrů a lstí, jen abych změnila názor. Neustoupila jsem.

Ničeho jsem se ani nedotkla; ani jejího polštáře stočeného do koule, ani jejích hraček rozházených do všech čtyř světových stran, ani její noční košile na podlaze nebo jejího kufříku na kolečkách, kam si složila své panenky na prázdniny.

Dva plyšáci už v něm nebyli, jednoho medvídka si vzala na cestu a s druhým jsem spala.

Potichu jsem za sebou zavřela dveře a zamířila do Colinovy šatny. Vzala jsem si tam jinou košili.

Právě jsem se zamkla v koupelně, abych se osprchovala, když jsem zaslechla, že se vrací Félix. V koupelně zakrývalo velké prostěradlo zrcadlo, všechny police byly prázdné, stály na nich pouze lahve s Colinovými parfémy. Nic, co by potřebovala žena, žádný mejkap, žádné krémy, žádné šperky.

Chladná dlažba na mě vůbec nepůsobila, bylo mi to úplně jedno. Voda mi stékala po těle a já jsem necítila žádné blaho. Nalila jsem si na dlaň Clařin jahodový šampon. Sladká vůně se mi na tváři smíchala se slzami a přinesla mi morbidní útěchu.

Můj rituál mohl začít. Postříkala jsem si kůži Colinovou vůní, první ochranná vrstva. Zapnula jsem knoflíky jeho košile, druhá vrstva. Natáhla jsem si jeho mikinu s kapucí, třetí vrstva. Svázala jsem si vlhké vlasy, abych v nich co nejdéle uchovala jahodovou vůni, čtvrtá vrstva.

Z obýváku už zmizely odpadky, okna byla otevřená a zdálo se, že teď se bitva odehrává v kuchyni. Než jsem zašla za Félixem, znovu jsem zatemnila obývací. Šero bylo mým nejlepším přítelem.

Félix měl hlavu v lednici. Opřela jsem se o zárubeň dveří a pozorovala ho. Už měl na sobě zase svoji obvyklou uniformu, kroutil boky a pohvizdoval si.

„Můžu vědět, co tě dostalo do tak dobré nálady?“

„Poslední noc. Dovol mi, ať ti připravím večeři, a budu ti všechno vyprávět.“

Otočil se ke mně a upřeně se na mě zadíval. Přistoupil blíž a několikrát se zhluboka nadechl.

„Přestaň mě očichávat jako pes,“ zabručela jsem nevrle.

„Musíš s tím přestat.“

„Na co si stěžuješ? Přece jsem se umyla.“

„To není žádný přepych.“

Políbil mě na tvář a zase pokračoval v práci.

„Odkdy umíš vařit?“

„Já nevařím, jen používám mikrovlnku. Ještě by nebylo špatné, kdybych tu našel něco, co by se dalo zdlábnout. Tvoje lednice je horší pustina než poušť Gobi.“

„Jestli máš hlad, objednej pizzu. Nejsi schopen uklohnit cokoli. Nedokázal bys jídlo ani rozmrazit.“

„Proto jste mě posledních deset let s Colinem živili. Právě jsi pronesla geniální myšlenku, aspoň ti můžu věnovat víc času.“

Svalila jsem se na kanape. Teď budu muset poslouchat vyprávění o tom, jak fantastickou noc prožil. Před očima se mi rychlostí blesku objevila sklenka červeného. Félix se usadil proti mně a poslal ke mně svůj balíček cigaret. Okamžitě jsem si jednu zapálila.

„Rodiče tě pozdravují.“

„Co se dá dělat,“ odpověděla jsem a vyplivla jeho směrem kouř.

„Mají o tebe obavy.“

„To je zbytečné.“

„Rádi by se tady zastavili.“

„Já nechci. Vidíš, můžeš být šťastný, jsi jediný, koho ještě snáším.“

„Jsem nenahraditelný, beze mne se neobejdeš.“

„Félixi!“

„Tak jo, když si to tak moc přeješ, budu ti vyprávět do nejmenších detailů, co jsem včera v noci zažil.“

„Ne, ne, všechno kromě tvých sexuálních zážitků!“

„Rozmysli si, co chceš. Buď mé skotačení, nebo tví rodiče.“

„O. K., tak spust', poslouchám tě.“

Félix nijak nešetřil oplzlými detaily. Pro něj byl život jedním obřím mejdanem, okořeněným nevázanou sexualitou a konzumováním psychotropních

látek, které zkoušel v předpremiéře. Pustil se do vyprávění, nečekal ani na moji reakci, mluvil, mluvil a mluvil. Nepřestal, ani když zazvonil zvonek.

Takže i poslíček s pizzou se dověděl, jakým způsobem se nechal pozvat do postele dvacetiletého studenta. Zase jeden, jehož výchovu si Félix vzal za svůj úkol.

„Kdybys viděla toho kocourka, jak se tvářil dneska ráno, málem mě zapřísahal, jestli bych zase nepřišel a nestaral se o něj. Až mě to vzalo za srdce,“ dodal a tvářil se, že si utírá slzu.

„Jsi fakt neřád.“

„Já jsem ho varoval, ale co naděláš, jakmile ochutnáš Félixě, okamžitě jsi závislý.“

Zatímco jsem stěží pozřela dvě nebo tři sousta, Félix neustále perlil na pokraji výbuchu smíchu. Nezdálo se, že by hodlal odejít. Náhle nečekaně zmlkl, podivně se zatvářil, sebral zbytky jídla a zmizel v kuchyni.

„Diane, ani ses mě nezeptala, jak to dneska proběhlo.“

„Nezajímá mě to.“

„Zacházíš příliš daleko. Jak můžeš být tak lhostejná?“

„Sklapni, jsem všechno, jenom ne lhostejná. Takové věci mi laskavě neříkej!“ zvolala jsem a vyskočila.

„Do prdele, podívej se na sebe, vypadáš jako kus hadru, jsi troska. Už nic neděláš. Nepracuješ. Jenom kouříš, piješ a spíš, to je celý tvůj život. Váš byt se přeměnil na svatyni. Už se nemůžu koukat na to, jak se každý den propadáš níž a níž.“

„Nikdo z vás to nemůže pochopit.“

„Samozřejmě že ano, všichni chápou, co prožíváš. Ale to není důvod, abys úplně vyhasla. Je to rok, co odešli, je čas žít. Snaž se, bojuj s tím, udělej to pro Colina a pro Claru.“

„Neumím bojovat a stejně na to nemám chuť.“

„Dovol mi, ať ti pomůžu.“

Nebyla jsem schopná snášet víc, zacpala jsem si uši a zavřela oči. Félix mě objal a přinutil mě, abych si sedla. Zase jsem musela snést jedno z jeho dusících mazlení. Nikdy jsem neporozuměla jeho potřebě drtit mě o svůj hrudník.

„Proč by sis dneska večer se mnou někam nevyrazila?“ zeptal se.

„Nic jsi nepochopil,“ odpověděla jsem a bezděky jsem se k němu ještě víc přitiskla.

„Vypadni konečně z tohoto bytu, vyjdi si mezi lidi. Nemůžeš se pořád uzavírat. Pojď se mnou zítra k *Lidem*.“

„Kašlu na *Lidi*!“

„Tak si tedy spolu vyrazíme na dovolenou.“

Můžu zavřít. Čtvrť se bez nás... teda beze mne pár týdnů obejde.“

„Nemám náladu na dovolenou.“

„Jsem si jistý, že ti prospěje. Budeme se spolu bavit, budu se o tebe starat čtyřicet hodin denně. Potřebuješ to, aby ses zase postavila na nohy.“

Neviděl, jak mi oči vylézají z důlků při představě, že bych ho měla pořád za zadkem.

„Poslyš, nech mě, ať si to rozmyslím,“ řekla jsem, abych ho uklidnila.

„Slibuješ?“

„Jo. Teď chci spát, jdi pryč.“

Vlepil mi mlaskavou pusu na tvář a vytáhl z kapsy mobil. Procházel svůj úctyhodný seznam adres, než zavolá nějakému Stevenovi, Fredovi nebo zase Alexovi. Vzrušený pomyšlením na perspektivu neřestné noci, mě konečně pustil. Vstala jsem, zapálila si cigaretu a doprovodila ho do předsíně. Na chvílku přestal mluvit se svým protějškem do telefonu, naposledy mě políbil a šeptl mi do ucha: „Tak zítra, ale počítej s tím, že přijdu později, dneska v noci to bude síla.“

Místo odpovědi jsem zvedla oči k nebi. *Lidi* zítra zase neotevřou včas. Ale co na tom, bylo mi to fuk. Literární kavárnu jsem vlastnila v jiném životě.

Félix mě vyčerpá. Bůh ví, že ho mám ráda, ale už jsem ho nemohla vystát.

V posteli jsem si přehrávala jeho slova. Tvářil se velice rozhodně, určitě bude chtít, abych reagovala. Za každou cenu musím něco vymyslet, abych mu unikla. Jestli si něco takového vzal do hlavy, nic ho nezastaví. Chce, aby mi bylo líp, ale já nechci. Co vymyslím?

~ 2 ~

Asi za týden nastolil projekt „Vytáhněme Diane z deprese“. Sesypala se na mne záplava návrhů, jeden ztřeštěnější než druhý. Do kulminačního bodu to dospělo ve chvíli, kdy Félix rozložil na konferenční stůl prospekty cestovních kanceláří. Velmi dobře jsem věděla, co připravuje, prázdniny na slunci se vším, co k tomu patří. Klub turistů, přelety z místa na místo, palmy, koktejly z pančovaného rumu, opálená, lesknoucí se těla, kurzy aquagymnastiky, kde by si vyhlédl příštího hochu, tedy sen pro Félixu a noční můra pro mne. Ze všech těch turistů, kteří jsou natlačení jeden na druhého na miniaturní plážičce nebo bojují ve večerních šatech před bufetem a děsí se myšlenky, že by jim protivný chrápající soused mohl ukrást

poslední klobásu, z těch šťastných lidí zavřených desítky hodin na palubě letadla s uřvanými dětmi kolem, z toho všeho se mi chtělo tak akorát zvracet.

Proto jsem se motala pořád dokola a kouřila tak moc, až mě z toho škrábalo v krku. Spánek už mi nepřinášel úlevu, kmital v něm Félix v plavkách a nutil mě, abych tancovala salsu v nočním klubu. Nenechá toho, dokud neustoupím. Musela jsem mu nějak uniknout, vypálit mu rybník, uklidnit ho a setřást. Vyloučeno, že bych mohla zůstat doma. Řešením bylo odjet, definitivně opustit Paříž. Najít si nějaké ztracené místo, kam by za mnou nejel.

Výlet do světa živých se stával nevyhnutelným, moje spíž a lednice zely zoufalou prázdnotou. Našla jsem tam jen balíčky sušenek s prošlou zárukou – oblíbené Clařiny sladkosti – a Colinova piva. Vzala jsem si jedno, otáčela jsem jím všemi směry, než jsem se odhodlala ho otevřít. Čichala jsem k němu, jako bych vdechovala výpary vzácného vína. Vypila jsem doušek a vzpomínky mě zaplavily.

Náš první polibek chutnal po pivu. Kolikrát jsme se tomu nasmáli? Ve dvaceti letech nás romantika moc nedusila. Colin pil jenom tmavé pivo, světlé neměl rád, pořád si říkal, z jakého dů-

vodu si vybral právě mne, což mu vždycky nevyhnutelně vyneslo pohlavek.

Pivo se také jednou vmísilo do našich plánů na dovolenou. Colin měl chuť odjet na několik dní do Irska. Potom tvrdil, že ho od toho úmyslu odradily vítr a chladno. Ale ve skutečnosti dobře věděl, jak miluju slunce a opalování, a nechtěl mě tlačit, abych o letních prázdninách nosila bundu s kapucí a svetr, a vnucovat mi místo, kde by se mi nelíbilo.

Lahev mi vypadla z ruky a roztráskla se o dlažbu.

Seděla jsem u Colinova psacího stolu s atlasem před sebou a procházela mapu Irska. Jak si vybrat hrob pod otevřeným nebem? Jaké místo mi může přinést nezbytný klid a mír, nutné k tomu, abych mohla žít ve vzpomínkách s Colinem a Clarou? Vůbec nic jsem o té zemi nevěděla, nebyla jsem schopná zvolit nějakou lokalitu, a tak jsem nakonec zavřela oči a píchla nazdařbůh prstem do mapy.

Pootevřela jsem oko a podívala se blíž. Otevřela jsem i druhé oko a stáhla prst, abych rozluštila jméno místa. Náhodou jsem vybrala nejmenší možné městečko, jehož název se dal jen stěží na mapě přečíst. „Mulranny“. Emigruju tedy do Mulranny.

~ ~ ~

Přišla chvíle, kdy jsem musela Félixovi oznámit, že se stěhuju do Irska. Potřebovala jsem tři dny, než jsem k tomu sebrala nezbytnou odvalu. Právě jsme dovečeřeli, kvůli němu jsem přičinlivě spolkla každé sousto. Svalený v křesle listoval jedním prospektem.

„Félixi, nech toho prohlížení.“

„Už ses rozhodla?“

Vyskočil a zamnul si ruce.

„Kam jedeme?“

„Kam jedeš ty, nevím, ale já se stěhuju do Irska.“

Můj tón měl znít co nejpřirozeněji. Félix zalpal po vzduchu jako ryba, co se chystá leknout.

„Vzpamatuj se.“

„Děláš si ze mě srandu? To nemůžeš myslet vážně! Kdo ti vnuknul tenhle příšerný nápad?“

„Představ si, že Colin.“

„No jasně, je to tady, definitivně ses zbláznila. Teď mi ještě oznámíš, že vstal z hrobu, aby ti řekl, kam máš jet.“

„Nebud' hned tak zlomyslný. On by tam zkrátka býval rád jel, to je celé. A tak tam pojedu místo něj.“

„Ne, ne, ty tam nepojedeš,“ pronesl Félix velmi sebejistě.

„A pročpak?“

„Nevím, co bys v té zemi dělala...“

„Jak to myslíš?“

„Je to země rugbymenů a požíračů ovcí.“

„Rugbymeni ti najednou vadí? To je mi novina! Obvykle na tebe působí spíš pozitivně. A myslíš, že je lepší vyrazit do Thajska, rozdírat se tam na pláži za úplňku a vrátit se s nějakým *forever Brandon* vytetovaným na levém stehně?“

„*Touché*... ty děvko. Ale to se nedá srovnat. Už takhle jsi na tom bídne, z toho by ses nedostala.“

„Přestaň. Rozhodla jsem se, že pojedu na pár měsíců do Irska, a ty mi k tomu nemusíš vůbec nic říkat.“

„Nepočítej s tím, že pojedu s tebou!“

Zvedla jsem se a začala rovnat všechno, co mi padlo do ruky.

„Co se dá dělat. Ale ber v úvahu, že tě ani nezvu. Nemůžu mít pořád za zadkem pejsánka. Dusíš mě!“ zařvala jsem a dívala se na něj.

„Jasně. Tak si uvědom, že tě hodně brzy zase začnu dusit.“

Vyprskl smíchy, nespustil ze mě oči a klidně si zapálil cigaretu.

„A chceš vědět proč? Protože ti nedávám víc než dva dny. Vrátiš se celá umořená a budeš mě snažně prosit, abych tě odvezl někam na slunce.“

„Nikdy v životě. Věř si, čemu chceš, ale dělám to, abych se uzdravila.“

„Jenomže sis vybrala špatný způsob, ale aspoň se zase natahuješ. Jako hodiny.“

„Nečekají na tebe nějací tví kámoši?“

Už jsem nemohla snést jeho inkvizitorský pohled. Vstal a přistoupil ke mně.

„Chceš, abych šel oslavit tvůj nový rozmar?“

Tvář se mu zachmuřila. Položil mi ruce na ramena a zabodl oči do mých.

„Opravdu se z toho chceš dostat?“

„Jasně.“

„Dobrá. Tak mi slib, že si do kufru nepřibalíš žádnou Colinovu košili, žádného Clařina plyšáka, žádný jiný parfém kromě svého.“

Chytila jsem se do vlastní pasti. Bolelo mě břicho, bolela mě hlava, bolela mě kůže. Nebylo úniku před jeho očima černýma jako uhl, jeho prsty mi drtily ramena.

„Jasně, chci se z toho dostat, postupně se odstříhnu od jejich věcí. Měl bys být spokojený, dělám to, co chceš.“

Nevím, jakým zázrakem mi neselhal hlas. Félix zhluboka vzdychl.

„Nejsi soběstačná ani dost odpovědná, nikdy se ti to nepodaří. Colin by ti nikdy nedovolil, abys něco takového podnikla. Je správné, že ses rozhodla něco dělat pro své uzdravení, ale prosím, tohle si rozmysli, najdeme něco jiného.“

Mám strach, že do toho zabředneš ještě hlouběji.“

„Nerozmyslím si to.“

„Jdi spát, zítra si o tom znovu promluvíme.“

Zoufale se zašklebil, políbil mě na tvář a beze slova zamířil ke dveřím.

Ležela jsem v posteli zavinutá do deky, Clařina medvídko jsem pevně svírala v náruči a pokoušela se utiřit prudké bušení srdce. Félix se mýlil, Colin by mě klidně nechal odjet samotnou do ciziny, ovšem pod jedinou podmínkou, že by se on sám ujal organizace cesty. Vždycky všechno zařizoval, když jsme někam jeli, od letenky po rezervaci hotelu, přes mé doklady. Nikdy by mi nesvěřil můj nebo Clařin pas, tvrdil, že mám pořád hlavu v oblacích. Věřil by, že dokážu uskutečnit takový plán? To není tak jisté.

Nikdy jsem nebydlela sama, opustila jsem rodičovský dům, abych se přestěhovala k němu. Bála jsem se vytočit číslo a někam zavolat, požádat o informaci, nebo něco reklamovat. To Colin uměl všechno. Musela jsem si představit, že mě vede, až začnu s přípravami. Musí být na mě pyšný. Kdyby to měla být poslední věc, co udělám, než se pohřbím, dokážu celému světu, že jsem schopna dovést to do konce.

~ ~ ~

Jisté věci se nemění, jako třeba moje technika balení zavazadel. Šatna byla prázdná a kufry nacpané k prasknutí. Přitom bych z toho použila sotva čtvrtinu. Chyběla už jenom četba, takže jsem se musela přemoct.

Jak dlouho už jsem touhle cestou nešla? Félix se určitě za kasou zhrouť, až mě uvidí. Za necelých pět minut jsem dorazila do ulice Vieille-du-Temple. Do své ulice. Kdysi jsem tu trávil celé dny; na terasách, v buticích, v pasážích, v práci. Dřív stačil prostý fakt, že jsem tady, a byla jsem šťastná.

Dnes, zakuklená pod kapucí Colinova svetru, jsem se vyhýbala výkladním skříním, místním obyvatelům, turistům. Kráčela jsem po vozovce, abych se vyhnula těm pitomým sloupkům, mezi nimiž musí člověk pořádat slalom. Všechno mi vadilo, až po příjemnou vůni teplého chleba, linoucí se z pekárny, kde jsem dříve nakupovala.

Zpomalila jsem, když jsem se přiblížila k *Lidem*. Víc než rok jsem sem nevkročila. Zůstala jsem stát na protějším chodníku a ani jsem se tam nepodívala. Nehýbala jsem se, hlavu jsem měla sklopenou, rukou jsem zalovila v kapse, nutně jsem potřebovala nikotin. Kdosi do mě strčil a najednou jsem stála tváří v tvář své literární kavárně. Takhle malá dřevěná výkladní skříň s dveřmi upro-

střed a zvonkem na vnitřní straně, název, co jsem pro ni před pěti lety vybrala, *Šťastní lidé čtou a pijou kávu*, to všechno mě opět přivádělo k mému dřívějšímu životu s Colinem a Clarou.

Ráno v den otevření kavárny bylo poznamenané všeobecnou panikou. Práce nebyly dokončené, dosud jsme nevybalili knihy. Félix nedorazil, byla jsem sama na řemeslníky, které jsem musela přinutit, aby zrychlili tempo. Colin mi volal každou čtvrt hodinu, chtěl se ujistit, že budeme hotovi do slavnostního zahájení. Pokaždé jsem spolkla slzy a hýkala do telefonu smíchem. Můj předražený společník, krásný jako Adonis, sem strčil nos odpoledne, právě když jsem byla na pokraji hysterického záchvatu, protože vývěsní štít ještě na fasádě nevisel.

„Félixi, kde se flákáš?“ zaječela jsem.

„Byl jsem u kadeřníka. Měla bys udělat totéž,“ odpověděl mi a znechuceně vzal mezi prsty pramínek mých vlasů.

„Kdy bych tam podle tebe asi měla jít? Na večer není nic připraveno, od rána lžu Colinovi, říkákala jsem, že se to nemůže podařit, tohle místo je danajský dar. Proč mě rodiče a Colin poslouchali, když jsem jim říkala, že chci mít literární kavárnu? Už nechci!“

Hlas mi stoupal do jekotu a znovu jsem začala

pobíhat všemi směry. Félix vystrčil řemeslníky ze dveří a vrátil se ke mně. Chytil mě a zatřásl se mnou jako s hrušní.

„Stop! Odtedka to mám na povel já. Jdi se připravit.“

„Nemám čas!“

„Nepřipadá v úvahu, abychom otevírali s majitelkou, co vypadá jako gorgona.“

Dostrkal mě ke dveřím vzadu, které vedly do garsonky pronajaté současně s kavárnou. Uvnitř jsem našla nové šaty a všechno nezbytné k tomu, abych se udělala krásná. Obrovská kytice růží a frézií trůnila přímo na podlaze. Přečetla jsem si vzkaz od Colina. Opakoval mi v něm, jak moc mi věří.

Nakonec se zahajovací večírek moc povedl navzdory nulovému zisku – Félix sám sebe prohlásil za odpovědného za kasu. Colinovo mrkání a úsměvy mě povzbuzovaly. S Clarou v náručí jsem cirkulovala od stolu ke stolu, povlávala mezi rodinou, přáteli, manželvými kolegy, Félixovými pochybnými známostmi a sousedními obchodníky.

Dnes, o pět let později, je všechno jiné, Colin a Clara už tady nejsou. Neměla jsem sebemenší chuť znovu pracovat a všechno na tomto místě mi připomínalo manžela a dceru. Colinova pýcha,

když právě vyhrál u soudu, první Clařiny krůčky mezi hosty, a pak když seděla na pultě před grenadinou a poprvé napsala své křestní jméno.

Vedle mě na chodníku se narýsoval jakýsi stín. Félix mě k sobě přivinul a houpal mě v náručí.

„Víš, že už tady stojíš půl hodiny? Pojď se mnou.“

Zavrtěla jsem hlavou.

„Nepřišla jsi sem jen tak. Je načase, abys začala znovu pracovat v *Lidech*.“

Vzal mě za ruku a pomohl mi přes ulici. Když strčil do dveří, stiskl silněji. Zvonek zacinkal a mně se z očí vyřinuly slzy.

„Taky si pokaždé vzpomenu na Claru, když ho slyším,“ přiznal Félix. „Jdi za pult.“

Bez odporu jsem poslechla. Vůně kávy smíšená s vůní knih mě udeřila do nosu. Mimoděk jsem se z plných plic nadechla. Ruka mi sklouzla na dřevěný barový pult, byl ulepený. Vzala jsem jeden šálek pochybné čistoty, druhý nebyl o nic čistší.

„Félixi, jsi mnohem puntičkářštější, pokud jde o můj byt, než když jde o *Lidi*, je to nechutné.“

„Protože toho mám moc, nemám čas hrát si na skřítku hospodářička,“ odpověděl a pokrčil rameny.

„Pravda, je tu přecpáno, jako ve dnech největší tržby.“

Otočil se, aby se věnoval svému jedinému zá-

kazníkovi, s nímž ho patrně pojila důvěrná pouta, soudě aspoň podle pohledů, co si vyměňovali. Chlápek dopil skleničku a odešel s knihou pod paží, ani ho nenapadlo zastavit se u kasy.

„Tak co, zase nastoupíš do služby?“ zeptal se mě Félix, když si nalil sklenku.

„Co to vykládáš?“

„Přišla jsi sem přece proto, že chceš znovu pracovat, ne?“

„Ne a ty to dobře víš. Chci si odtud jenom vzít knihy.“

„Takže opravdu odjíždíš? Ale máš ještě čas, nespěchá to přece.“

„Vůbec jsi mě neposlouchal. Odjíždím do týdne, už jsem odeslala podepsanou smlouvu o pronájmu.“

„Jakou smlouvu o pronájmu?“

„O pronájmu vilky, v níž budu bydlet příští měsíce.“

„Jsi si jistá, že to není špatný nápad?“

„Nejsem si jistá ničím, uvidím až tam. Zůstaneme ve spojení.“

„Diane, nemůžeš mě tady nechat úplně samotného.“

„Už přes rok makáš beze mne, a ani předtím jsem nevynikala zrovna skvělou pracovní výkonností. Tak dělej, poraď mi s těmi knihami.“

Vlažně mi ukázal na své nejoblíbenější svazky; neuvažovala jsem a přikývla, bylo mi to úplně jedno. Jednu už jsem znala: *Kroniky San Franciska*. Pro mého nejlepšího přítele byl Armistead Maupin tím, kdo vyřešil jakýkoli problém. Měl tu moc. Nic jsem o něm nevěděla, nikdy jsem ho nečetla. Félix pokládal knihy jednu po druhé na pult. Vyhýbal se mi pohledem.

„Přinesu ti je domů, jsou moc těžké.“

„Díky. Opustím tě, musím ještě zařídit spoustu věcí.“

Pohled mi sklouzl k malému zákoutí za barem. Byla jsem zvědavá, a tak jsem přistoupila blíž. Stál tam rámeček s fotografiemi Colina, Clary, Félixem a mne. Byly adjustovány velmi pečlivě. Otočila jsem se k Félixovi.

„Vrať se teď domů,“ řekl mi jemně.

Opíral se o dveře, zastavila jsem se vedle něj, lehce ho políbila na tvář a vyšla.

„Diane! A dneska večer mě nečekej, nepříjdu.“

„O. K., tak zítra.“

„Coline!“

Srdce mi bušilo, kůži na těle jsem měla vlhkou, ohmatávala jsem postel ze všech stran. Chlad a prázdnota na jeho místě byly odpovědí na moje volání. Přesto tady Colin byl, objímal mě, líbal,

jeho rty se jemně dotýkaly kůže na mém krku, šly až za ucho a pak na rameno. Jeho dech na mé šíji, slova, co šeptal, naše propletené nohy. Odhrnula jsem pokrývky a položila bosé nohy na parkety. Pouze pouliční lampy osvětlovaly byt. Dřevo mi praskalo pod nohama a mně to připomnělo podobný zvuk, jaký vydávaly Clařiny nožičky, když utíkala do předsíně, sotva zaslechla v zámku Colinovy klíče.

Každý večer probíhal tentýž rituál. Seděly jsme spolu schoulené na pohovce. Clara v noční košili a já celá netrpělivá, abych už zase byla s manželem. Šla jsem do předsíně, Colin akorát stačil odložit své spisy na stolek, než mu malá skočila do náruče.

Potmě jsem kráčela za nimi do obýváku, kde na mě počkali. Colin mi šel naproti, uvolnila jsem mu kravatu, objal mě a políbil, Clara se mezi nás vecpala, večereli jsme, Colin dcerku uložil, potom jsme zůstali spolu, když jsme si byli jistí, že Clara hezky spinká v teplé postýlce s palečkem v puse.

Představovala jsem si, že náš byt už neexistuje, chtěla jsem v něm žít dál a všechno zachovat nedotčené, ale byla to chyba. Už žádné spisy, žádný hluk klíčů v zámku, žádné krůčky po parketách. Nikdy se sem nevrátím.

~ ~ ~

Tři čtvrtě hodiny v metru a pak zůstanu zablokovaná dole na schodišti u východu. Nohy jsem měla na každém schodu těžší a těžší. Vchod byl blízko stanice, to jsem nevěděla. Když jsem už málem procházela branou, napadlo mě, že tam nemůžu přijít s prázdnýma rukama. Zašla jsem do nejbližšího květinářství, bylo jich v blízkosti několik.

„Chtěla bych květiny.“

„To jste na správném místě!“ odpověděla mi květinářka s úsměvem. „A je to pro nějakou zvláštní příležitost?“

„Je to tam,“ řekla jsem a ukázala na hřbitov.

„Chcete něco klasického?“

„Dejte mi dvě růže, to bude stačit.“

Ohromeně zamířila k řezaným květinám.

„Bílé,“ řekla jsem ještě. „A nebalte je, vezmu si je do ruky.“

„Ale...“

„Kolik to stojí?“

Nechala jsem jí bankovku, vzala jí z rukou růže a kvapně vyšla. Můj šílený úprk se zastavil až na šterkové cestě hlavní aleje. Točila jsem se na místě, rozhlížela se na všechny strany. Kde jsou? Vyšla jsem a sesunula se na zem. Horečně jsem vytukala číslo *Lidi*.

„Šťastní lidé chlastají a sjíždějí se, poslouchám.“

„Félixi,“ hlesla jsem.

„Nějakej problém?“

„Nevím, kde jsou, uvědomuješ si to? Nemůžu za nimi jít.“

„Za kým chceš jít? Nerozumím ti. Kde jsi? A proč brečíš?“

„Chci jít za Colinem a za Clarou.“

„Ty jsi... na hřbitově?“

„Jo.“

„Za chvíli jsem tam, neхни se z místa.“

Byla jsem na hřbitově jenom jednou, v den pohřbu. Systematicky jsem odmítala jít tam potom.

Poté, co jsem prchla z nemocnice v den jejich smrti, jsem tam nevkročila. Pod vyděšeným pohledem mých a Colinových rodičů jsem oznámila, že nebudu u toho, až je budou klást do rakve. Tchán s tchyní odešli a práskli za sebou dveřmi.

„Diane, ty ses úplně zbláznila!“ zvolala moje matka.

„Mami, nemůžu být u toho, nezvládnou to. Když je uvidím v truhle, budu vědět, že je opravdový konec.“

„Colin a Clara jsou mrtví,“ odpověděla. „Musíš se s tím smířit.“

„Mlč! A na pohřeb taky nepůjdu, nechci je vidět odcházet.“

Zase jsem se rozbřečela a otočila se k nim zády.

„Cože?“ vyjel otec.

„To je tvoje povinnost,“ dodala matka. „Přijdeš a nebudeš dělat scény.“

„Povinnost? Vy mluvíte o povinnosti? Kašlu na tu vaši povinnost.“

Obrátila jsem se k nim. Zuřivost nabyla vrchu nad bolestí.

„No ovšem, máš jistou odpovědnost a nebudeš se jí vyhýbat,“ odvětil otec.

„Vy úplně kašlete na Colina, na Claru nebo na mě. Záleží vám jenom na tom, co by řekli lidi. Chcete předvést obraz zhroucené rodiny.“

„Ale tou také jsme,“ odsekla matka.

„Ne! Jedinou rodinu, jakou jsem poznala, svoji jedinou skutečnou rodinu jsem právě ztratila.“

Lapala jsem po dechu, hrud' se mi zvedala. Nejspustila jsem z nich oči. Jejich obličej se na krátký okamžik rozložily. Hledala jsem v nich aspoň náznak lítosti, nenašla jsem nic. Jejich fasáda byla pevná.

„Nebudeš s námi mluvit tímhle tónem, jsme tví rodiče,“ odsekl otec.

„Ven!“ zařvala jsem a ukázala prstem na dveře. „Vypadněte z mého bytu!“

Otec přistoupil k matce, chytil ji za paži a od táhl ke dveřím.

„Buď připravená, zastavíme se pro tebe,“ řekla ještě, než zmizeli.

Přišli, mechaničtí a strojí jako švýcarské hodinky. Neposlouchali nic z toho, co jsem jim řekla.

Nacházela jsem se v takovém stavu vyčerpání, že jsem neměla sílu bojovat. Matka mi bez jakéhokoli náznaku něhy pomohla s oblékáním, otec mě nacpal do auta. Před kostelem jsem je odstrčila a vrhla se do Félixovy náruče. Od toho okamžiku jsem se ho nepustila. Když dorazil smuteční konvoj, schovala jsem si tvář na jeho hrudníku. Po celý čas obřadu mi povídal do ucha, líčil mi poslední dny, jak jim vybíral oblečení; romantické kytičkované šaty pro Claru, a jak k ní položil plyšáka; Colinovi dal do hrobu šedivou kravatu a hodinky, které jsem mu darovala k třicetinám. S Félixem jsem dojela až na hřbitov. Zůstala jsem v pozadí až do chvíle, kdy se k nám přiblížili mí rodiče. Podali mi několik květů a otec pravil:

„Félixi, pomozte jí, ať tam jde. Musí to udělat. Teď není chvíle na vrtochy.“

Félixova ruka drtila moji, vyrval květiny matce.

„Nedělej to pro rodiče, udělej to pro sebe, pro Colina a pro Claru.“

Hodila jsem kytky do jámy.

~ ~ ~

„Spěchal jsem, rychleji to nešlo,“ řekl Félix, když se ke mně přiblížil. „Pusť ty růže, podívej, jak krvácíš.“

Shýbl se ke mně, rozpletl mi prsty a vzal mi růže, které položil na zem. Ruce jsem měla samou krev, jak jsem je zatínala, a necítila jsem trny. Vzal mě kolem pasu a pomohl mi na nohy.

Šli jsme hřbitovem až ke kohoutku s vodou. Beze slova mi tam umyl ruce. Vzal konvičku a naplnil ji. Vedl mě a šel bez jediného zaváhání. Pustil mě a začal čistit hrob, jejich hrob, ten hrob, který jsem viděla poprvé. Očima jsem se zastavila na každém detailu, na barvě mramoru, kaligrafii jejich jmen. Colin žil třicet tři let, Clara se nedožila ani šesti. Félix mi podal dvě růže.

„Promluv si s nimi.“

Položila jsem svůj směšný dárek na hrob a klekla jsem si.

„Lásky moje... promiňte... nevím, co vám říct...“

Hlas se mi zlomil. Zabořila jsem obličej do dlaní. Byla mi zima. Bylo mi horko. Bylo mi zle.

„Je to tak strašné, Coline, proč jsi bral Claru s sebou? Neměl jsi právo odejít, neměl jsi právo vzít ji s sebou. Tolik ti zazlívám, žes mě tu nechal samotnou, jsem bez vás ztracená. Měla jsem odejít s vámi.“

Hřbetem ruky jsem si osušila slzy. Hlučně jsem popotáhla.

„Nemůžu uvěřit, že se nikdy nevrátíte. Trávím život čekáním na vás. V bytě je pro vás pořád všechno připraveno... Řekli mi, že to není normální. Takže odcházím. Pamatuješ, Coline, chtěl jsi jet do Irska, řekla jsem tehdy ne, byla jsem pitomá... teď se tam na nějaký čas vypravím. Nevím, kde oba jste, ale potřebuju vás, dávejte na mě pozor, ochraňujte mě. Miluju vás...“

Na několik okamžiků jsem zavřela oči. Potom jsem se namáhavě zvedla, těžko jsem držela rovnováhu, motala se mi hlava, Félix mi pomohl, abych získala jistotu. Zamířili jsme k východu, neobraceli jsme se, nepromluvili jsme slovo. Než jsme sešli do metra, Félix se zastavil.

„Víš, až doteď jsem nevěřil, že se chceš z toho dostat, jak jsi říkala,“ přiznal. „Ale to, cos dneska udělala, mě přesvědčilo o opaku. Jsem na tebe pyšný.“

Počkala jsem a rodičům jsem zavolala až vpředvečer odjezdu. Od chvíle, kdy jsem jim oznámila své rozhodnutí, se mě neustále snažili přesvědčit, abych zůstala. Denně mi telefonovali a můj známík odváděl skvělou práci.

„Ahoj mami, tady Diane.“

Vzadu jsem slyšela obvyklé zvuky z televize, hlasitost byla zapnutá na maximum.

„Jak se máš, drahoušku?“

„Jsem připravená k odjezdu.“

„Zase ta tvoje písnička! Drahý, to je tvoje dcera, pořád chce odjet.“

Na dlažbě zaskřípěla židle a otec se chopil sluchátka.

„Poslyš, holčičko, přijed' na pár dní k nám domů, přijdeš tady na jiné myšlenky.“

„Tati, to je k ničemu. Zítra odjízďím. Ještě jste nepochopili, že se nechci vrátit k vám. Jsem velká holka, ve dvaatřiceti už děti s rodiči nebydlí.“

„Nikdy jsi sama nic nedokázala. Potřebuješ někoho, aby tě vedl, nejsi schopná dovést cokoli do konce. Fakta mluví sama za sebe, koupili jsme ti kavárnu, a jestli máš dneska z čeho žít a zaplatit si tenhle vrtoch, pak jen proto, že Colin byl rozumný. Takže upřímně: odjet do ciziny je vysoko nad tvoje možnosti.“

„Díky, tati, netušila jsem, že jsem pro vás taková přítěž. Právě takováhle slova mi možná pomůžou dostat se z toho.“

„Dej mi ji, jenom to těmi řečmi zhoršuješ. Miláčku, tvůj otec není diplomat, ale má pravdu, nemáš ponětí, jak věci fungují. Kdyby aspoň s tebou jel Félix, byli bychom klidnější, i když on

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.